

Forum V

14. Suurvalta-aseman romahdus

Dokumenttitehtävä: Runoja ja laulu isonvihan ajalta

Keskipohtolaisen papin Gabriel Calamniuksen runo venäläismiehityksen ajalta
Kokkolasta (runo kirjoitettu vuonna 1720, Calamnius eli miehitysajan Pohjanmaalla):

*Vanhimmat valkiahän, Pani pahoin paistumahan...
Rakensi raadon rippumahan, Heicon hengen heilumahan...
Seliän päälle singotteli, Pijskallansa pingotteli,
Kysyi: Cusa cuckarosi, Hohtavaiset hopiasi...
Vaimot vallitzi väkisin, Caunihimmat caiketickin...
Pojat äidin polven päädä, Pijcat pienet tuolda täädä,
Otti oi! oi! orjixensa, Ainoisixi aljoixensa...
Veden väändäpi verisen, Selkiöistä silmistäni...
Muistuisa mieleheni, Vihollinen venäläinen.*

Venäläismiehityksestä kertova runo Rantasalmelta (merkitty muistiin vuonna 1887):

*Venäläinen vainolainen, ijän kaiken kiertolainen,
Souteloopi jouteloopi, niemen nientä kiertelööpi...
Neitonen kujerteloopi, venäläisen venehessä,
karjalaisen kaiteheessä...
Lunasta, isä, minua!
Milläpä sinut lunastan!
Onhan sinulla kolme ruunoo, pane pantiksi parahin!
Ennen luovun neijostanj, ennen kun parraasta ruunastanj...*

Leikkuun kylällä Tyrväässä isostavihasta jälkeenpäin laulettu laulu (muistiinmerkinnästä ei tietoa):

*Kimppa kiisi Kiikoisiin, Seppä tupersi tuimaan,
Prihti parka piiskattiin ja Pietilän parta praakattiin.
Konka koputteli kovalla mäellä, Setälä retkahti veteen
ja Ala-Pietilä paskansi housunsa.*

Perttu Immonen: Suomen rahvaan historia.
Kolmen suvun elämää keskiajalta 1800-luvulle. Atena 2017.



Tehtäviä

1. Miten venäläiset kohtelivat asukkaita Calamniuksen runon mukaan?
2. Mitä runo Rantasalmelta kertoo naisen asemasta?
3. Miten venäläiset kohtelivat paikallisia tyrvääläisen laulun mukaan?
4. Pohdi, mikä lähdearvo runoilla ja lauluilla on tutkittaessa isoavihaa.